І чужому научайтесь,
І свого не цурайтесь . . .
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
HEnderson 4-0237
HEnderson 4-0807
УНСоюз: HEnderson 5-3740
— Тел. в Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXXII. Ч. 23. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 4-го ЛЮТОГО 1965 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, FEBRUARY 4, 1965 No. 23. VOL. LXXII.

ОСТАННІ ВІСТІ

Середа, 3-го лютого 1965 р.

В АМЕРИЦІ

ПРЕЗИДЕНТ ДОМАГАЄТЬСЯ САМОВРЯДУВАННЯ ДЛЯ ВАШИНГТОНУ і звернувся в цій справі до Конгресу. Президент пише у своєму зверненні, що трагічна Громадянська війна 100 років тому спричинила те, що 765 000 мешканців не користають із самоврядування і не мають права вибирати конгресменів. „Вони платять податки, пише Президент, але не мають права мати своїх представників". Вашингтон має більше мешканців ніх 10 малих стейтів, які мають по два сенатори і конгресмена в Конгресі. Сподіваються, що південні члени Конгресу будуть проти того, щоб місто Вашингтон дістало всі права, з яких користають інші міста в цій країні, бо у Вашингтоні 58% населення становлять негри.

ПЕРЕДБАЧАЮТЬ ДАЛЬШИЙ ДОБРОБУТ В ЦЬОМУ році два головні економічні дорадники президента Джансона. Є ними секретар скарбу Даґлес Діллон та голова Ради Економічних Дорадників Президента — Ґарднер Еклі, який заявив в телевізійному інтерв'ю: „Це буде добрий рік для бизнесменів, споживачів і робітників, одним словом добрий рік під економічним оглядом для всіх". Еклі сказав, що, мабуть, не треба буде додаткового зменшування податків в цьолу році, крім того, що обов'язує згідно із законом з минулого року. Але Еклі додав, що добробут в другій половині цього року залежить від того, чи вдасться без страйку заключити новий договір в сталевому промислі перед 1-им травня 1965. Договір має бути неінфляційний, це значить, що заробітні платні мали б бути збільшені щонайбільше на 3%.

ДОПОМОГУ ПАРОХІЯЛЬНИМ ШКОЛАМ НАЗИВАЮТЬ НЕКОНСТИТУЦІЙНОЮ у Виховній підкомісії правники і представники Американської Унії Громадянських Вольностей. Професор права Ліо Пфеффер під час зізнань в підкомісії твердив, що федеральна допомога запропонована парафіяльним школам в законопроєкті цього року є протиконституційною, бо вона порушує доктрину відокремлення Церкви від держави. Подібно виступали проти законопроєкту про допомогу парафіяльним школам представники Американської Унії Громадянських Вольностей. Також і професор права в Колюмбійському університеті Джордж Р. Ля Ну домагався змін в урядовому проєкті.

ПОЛ КАРЛ МЕЄР ПЕРЕДАВ КОМУНІСТАМ 15 АМЕРИКАНСЬКИХ ПАШПОРТІВ і за це був заарештований в Шикаґо. Прокуратор ЗДА Едвард В. Генреген заявив, що він не знає, чи Меєр дістав гроші за ті пашпорти від совєтських представників у Східньому Берліні. Коли суд засудить Меєра, то може визначити йому кару до 20-ох років і $8 000 грошової кари. Представник суду не знає, чи Меєр є членом Комуністичної партії. Він подбав, щоб 15 осіб старалися про пашпорти і пізніше віддав ці пашпорти комуністам.

НАУКОВЦІ ЗНАЙШЛИ СПОСІБ ВИЯВЛЯТИ АТОМОВУ ЕКСПЛЬОЗІЮ за допомогою сейсмографічних інстбументів та відрізняти її від землетрусів — заявив д-р Роберт Фрош із Аґенції Заавансованих Дослідних Проєктів у Вашингтоні. Цілий апарат складається із 525-ох детекторів, які знаходяться в землі 200 стіп завглибшки в діяметрі 125-ох миль. Ціла ця система є досить дорога, бо коштує $10 000 000. Після землетрусу чути ще легкі додаткові струси, а після атомової експльозії не чути нічого — твердять науковці - спеціялісти сейсмологи.

У СВІТІ

БРИТІЙСЬКИЙ УРЯД ГАРОЛДА ВІЛЬСОНА ДІСТАВ ВОТУМ ДОВІР'Я в палаті громад в минулий вівторок 306 голосами проти 289. Більшість 17-ох голосів осягнено тільки тому, що 5 консервативних послів абсентувались, а 9 ліберальних — стримались від голосування. Консервативна опозиція домагається димісії уряду Партії Праці, який розпоряджає більшістю тільки трьох мандатів у парляменті. Гаролд Вільсон пред'явив кілька радикальних проєктів на оздоровлення британської економіки.

З ПРЕМ'ЄРОМ СССР АЛЕКСЕЄМ КОСИГІНОМ ідуть до Ганой такі високі совєтські військовики, як маршал летунства Константин Вершинін, міністер цивільного летунства Євґеній Лоґінов, і заступник голови державної комісії для закордонних економічних зв'язків генерал Георгій Сідоровіч. Тому загально вважають, що Совєти рішили дати комуністичному Північному В'єтнамові посилену військову допомогу, особливо здвигнути його слабе летунство.

ФРОЛА КОЗЛОВА ПОХОРОНИЛИ В МОСКВІ З ВЕЛИКИМИ ПОЧЕСТЯМИ. Похорон того колишнього кандидата на наступника Хрущова відбувся в минулий вівторок на державний кошт, з участю всієї большевицької верхівки. В першому ряді учасників похорону йшли Леонід Брежнєв і Алексєй Косиґін, а за ними Анастас Мікоян, Микола Подгорний і інші большевицькі „достойники". Козлова похоронили в одній із ніш у Кремлівському мурі.

ЗАХІДНЬО-НІМЕЦЬКИЙ УРЯД ВІДКЛИКАВ СВОГО АМБАСАДОРА З ЄГИПТУ, тим часом на нараду у зв'язку з приїздом до Єгипту зненавидженого всіма німцями диктатора комуністичної Східньої Німеччини Вальтера Ульбріхта. Якщо Єгипет (Об'єднана Арабська Республіка) визнає Східню Німеччину, то Західня Німеччина зірве з ним дипломатичні взаємини. Єгипетський президент Ґамаль Абдель Насер зашахував Західню Німеччину, запросивши Ульбріхта — з пімсти за признану німцями допомогу Ізраїлеві.

ПОЛЬСЬКИЙ КАРДИНАЛ ВИШИНСЬКИЙ НАЗВАВ КОМУНІЗМ „НОВОЮ ФОРМОЮ ПОНЕВОЛЕННЯ", а з другого боку комуністичний „Штандар Млодих" закинув кардиналові ведення „дешевої демагогії". Хоч кардинал Вишинський признає, що в нинішній ґеополітичній ситуації Польщі — при існуванні сильного СССР і неполаднаної справи західніх кордонів Польщі — треба миритися з комуністичним режимом, проте він бореться за право Церкви навчати релігію дітей у школах — на що не погоджуються комуністи.

СВІЖА МОГИЛА ВІНСТОНА ЧЕРЧИЛЛА СТАЛА МЕТОЮ ПАЛОМНИЦТВА тисячів британців. Село Бленгайм, де похоронено Черчилла біля його батьків, не має ні одного власного поліціянта і треба було „імпортувати" сотні поліціянтів, щоб зберігали порядок, коли тисячі паломників з різних кутків Британії прибувають на сільський цвинтар. В першому дні після похоронення там Черчилла стояли в черзі десятки тисяч осіб. На могилі лежало 29 вінків, — на самому переді вінок з троянд з стрічкою: „Мому коханому Вінстонові — Клеммі" — від його вірної дружини Клементини, яка має тепер 79 рокі, на 11 років менше за свого чоловіка. Вінок від королеви Єлисавети мав напис: „Від народів Комонвелту у вдячній пам'яті". Почалася збірка грошей на Фундацію Черчилла на стипендії студіюючим.

Сенат схвалив $1.1 більйона на допомогу Аппалачському районові

Вашингтон. — 1-го лютого Сенат більшістю 62-ох до 22-ох голосів ухвалив суму $1.1 більйона на допомогу Аппалачському районові. Цю ухвалу Сенату уважають за велику перемогу Президента, і в урядових колах плянують в найближчих місяцях внести подібні законопроєкти, щоб із федеральної допомоги могли користати й інші райони, де існує більше число безробітних. До них належать деякі стейти Нової Англії, стейти на великій рівнині та ті стейти, що є в районі Великих Озер. Провідник демократичної більшости в Сенаті сенатор Майк Менсфілд заявив, що він обіцяв Президентові, що не забуде про інші райони, які потребують федеральної допомоги. Президент сказав, що його уряд приготовляє програму допомоги і для інших районів. Сенатор Роберт Ф. Кеннеді запропонував, щоб до Аппалачського району проєднати і деякі повіти зі стейту Ню Йорк. Сенат має прихильно полагодити цю справу і окрема Комісія має ствердити, чи ці нюйоркські повіти дійсно потребують федеральної допомоги. Республіканський сенатор із Ню Йорку Джекоб Джевітс підтримав внесок сенатора-демократа Кеннеді. З допомоги мали б користати такі стейти: Західня Вірджінія, Пенсилвенія, Огайо, Мериленд, Кентаки, Вірджінія, Теннессі, Північна Каролайна, Південна Каролайна, Джорджія і Алабама.

Джансон і Гомфрі погодилися в справі наслідства

Вашингтон. — Президент Джансон і віце - президент Гомфрі погодилися в тому, коли віце - президент мав би право виконувати обов'язки Президента. Це усне порозуміння нагадує подібні договори колишніх президентів Д. Д. Айзенгавера і Джана Ф. Кеннеді, які порозумівалися зі своїми віце - президентами Ричардом М. Ніксоном і Линдоном Б. Джансоном. Зміст порозуміння такий: 1) Президент має повідомити віце - президента, коли він має виконувати обов'язки президента. 2) Коли б Президент не міг повідомити віце-президента про свою нездібність виконувати обов'язки свого уряду, то сам віце-президент мав би вирішити цю справу. 3) Президент в обидвох випадках мав би вирішити, коли він знов виконуватиме свої обов'язки.

Нарада українських журналістів у Ню Йорку ствердила потребу з'їзду журналістів з ЗДА й Канади

Ню Йорк. — На суботу 30 січня ц. р. були визначені Загальні Збори Спілки українських журналістів в Америці (СУЖА), але з уваги на численні інші імпрези в тому самому часі, головно засідання Комітету памятника Шевченкові, де були приявні обидва заступники голови СУЖА, — на великий мороз і отримане виправдання відсутности від кількох членів, — рішено пересунути термін Загальних Зборів на 10 квітня цього року, година 4 пополудні в Українському Народному Домі в Ню Йорку. Зате переведено нараду, що підготовила низку справ під Загальні Збори.

Одностайно одобрено ідею скликання з'їзду українських журналістів з ЗДА й Канади й рішено вжити заходів, щоб можна було перевести той з'їзд у вересні цього року на „Союзівці". На тому з'їзді слід передискутувати справи журналістичної етики, взаємного організаційного й духового зв'язку журналістів, їх умовини праці і т. п. та прийняти відповідні резолюції. Заторкнено справу конечности об'єктивного звітування з різних зборів, доповідей і нарад, а не фальшування правди у звітах відповідно до партійного світогляду звітодавця. Рішено прийти на Загальні Збори з думкою про визначування щорічної нагороди за найкращу статтю та доручено Управі перевірити список дійсних і фіктивних членів СУЖА.

Висловлено думку про потребу організування дискусійних вечорів із доповідями членів СУЖА на актуальні суспільно-політичні та культурні теми. Приявних було під кінець наради 16 осіб. Проводив нараді голова СУЖА, ред. Іван Кедрин-Рудницький.

ГУБЕРНАТОР ПЕНСИЛВЕНІЇ ПІДПИСУЄ ПРОКЛЯМАЦІЮ ДНЯ УКРАЇНСЬКОЇ НЕЗАЛЕЖНОСТИ

У вівторок 19 січня ц. р. губернатор Пенсилвенії Вілліям Скрентон підписав в приявності української делеґації декляpацію про проголошення Дня Української Незалежности. На фото: сидять відліва: д-р Вол. Рудницький — заступник голови Відділу УККА у Філядельфії, губернатор Вілліям Скрентон й адвокат Тома Дармопрай. Стоять (відліва): адв. Данило Максим'юк, референт зв'язку та правний дорадник Окружної Ради Союзових Відділів міста Філядельфії, Юрій Ґадач, референт молоді при Українськім Республіканськім Клюбі, Іван Одежинський, головний радний УНСоюзу та голова Республіканського Клюбу міста Філядельфії, Стефанія Вовчок, членка Пенсилвенійського Конґресу братських організацій, Артур Рогач, англійський секретар Окруж. Ради Союзових Відділів, адвокатка з Честеру Анна Вадіно, Микола Максим'юк, голова Філядельфійської Округи Української Республіканської Партії, п-і Стефанія Пушкар, представниця Централі Союзу Українок, д-р Микола Рибак, представник ОбВУА, Микола Прасіцький, представник Літературного Клюбу та головний редактор „Америки" Микола Пасіка.

ФРАНЦУЗЬКИЙ МІНІСТЕР ПРИЇЗДИТЬ ДО ЗДА ДЛЯ РОЗМОВ ПРО ПОПРАВУ ВЗАЄМИН

Париж. — Французький міністер закордонних справ Моріс Кув де Мурвіль прибуде в половині цього місяця до Вашингтону для розмов з державним секретарем Діном Раском і, мабуть, з президентом Джансоном, які мають на цілі перевірити можливості покращання американсько-французьких взаємин. ЗДА і Франція різняться у поглядах головно на дві справи: атомове озброєння Заходу та відношення Німеччини, з уваги на велику ролю, яку Західня Німеччина грає в обороні цілого Заходу та в світовій економіці. Французький президент Шарль де Голль є рішуче проти американського проєкту морської фльоти з різнонаціональною залогою та атомовими ракетами і є проти інтеґрованої атомової потуги НАТО, себто підпорядкованої командуванню збройних сил Атлантійського Союзу. Зате Шарль де Голль стоїть за „суверенну" атомову зброю окремих держав, конкретно ЗДА, Британії і Франції. Франція є теж проти американської політики в Південному В'єтнамі та всій Південній Азії, вважаючи, що треба „невтралізувати" південно - азійські країни, себто шукати компромісу з комуністами. ЗДА стоять на становищі, що на основі досвіду в Ляосі можна прийняти за річ невідхильну, що „невтральність" в Південному В'єтнамі буде рівнозначна з захопленням комуністами влади та з поширенням її на всі південно-азійські країни. Щодо справи з'єднання Німеччини, то де Голль пропонує змагати до того з'єднання „задніми дверми" — почерез щораз краці зв'язки західніх держав з Совєтами і совєтськими сателітами, внаслідку чого Східня Німеччина була б насправді щораз більше ізольована і тому була б примушена до з'єднання з Західньою Німеччиною. Де Голль буцім-то найбільшу вагу кладе на затіснення зв'язків з комуністичними сателітними державами в Европі, хотячи привернути великі впливи Франції в країнах так званої Малої Антанти між двома світовими війнами і, передусім, збільшити французький товаровий експорт до тих країн. Міністер Моріс Кув де Мурвіль є одним із найбільш довірених людей президента де Голля. У випадку успіху його розмов у Вашингтоні — актуальною стала б безпосередня зустріч президента Джансона і президента де Голля.

Молодь Пласту і СУМА в Джерзі Сиԏі відзначила роковини Крут

Джерзі Сити. Кожний, хто має сумніви щодо нашого майбутнього, міг тих сумнівів позбутись під час скромної, але зворушливої імпрези, яку спільно влаштували місцева Станиця Організації Української Молоді Пласт та місцевий Осередок Спілки Української Молоді Америки минулої неділі, 31-го січня, вшановуючи Героїв Крут у 47-мі роковини їхньої найбільшої жертви в обороні Батьківщини. Члени обидвох цих наших організацій молоді, зодягнені в свої однострої, між якими вже майже немає різниці, та зі своїми прапорами взяли зорганізовану участь у Богослуженні, яке відправив у місцевій українській католицькій церкві св. Петра і Павла вcч. о. Зеновій Бачинський. Після Служби Божої була відправлена Панахида за поляглих під Крутами Героїв. Виструнчились ряди пластунів і сумівців та похилились в пошані їхні прапори під час співу: „Вічная пам'ять!"

Опісля молодь та деяка кількість громадян перейшли до церковної залі, де відбулося Свято Крут. Відкрила його і ним проводила ст. пл. Оксана Драґан. Доповідь про бій під Крутами виголосила сумівка Анна Дидик. Опісля сумівці і пластуни на переміну виконали — під проводом пані Ірини Благітки — кілька пісень і рецитацій, закінчивши Свято співом „Не пора"

А закінчивши програму Свята, в якому взяв участь і голова Крайової Пластової Старшини пл. сен. Юрій Ференцевич та ряд інших видатних діячів СУМА і Пласту пластуни пошанували сумівців потрійним окликом на їх честь свого привіту: „Сильно, Красно, Обережно, Бистро" а сумівці зі свого боку вшанували пластунів потрійним окликом „Слава!"

Іван Бервецький переобраний на голову УНДому в Джерзі Сиԏі

Джерзі Сити. Одною з найактивніших та найкраще просперуючих льокальних уктанов в Америці є без сумніву Український Народний Дім в Джерзі Сиԏі. Це виразно виявили річні загальні збори цього Дому, що відбулися минулої неділі, 31-го січня, очевидно у власному приміщенні, та які переобрали на голову цієї установи енергійного діяча з народженої вже в Америці української ґенерації, Івана Бервецького. Переобрано також колишнього „війта" цієї Громади Миколу Петришина на секретаря, а Волтера Семчишина на скарбника. П'ятичленну Контрольну Комісію очолив знову голова Громади — місцевого Відділу УККА Володимир Білик та обрано також 12 — як апостолів — директорів, що разом з Управою і Контролею становлять Дирекційну Раду. Звіти членів Управи за минулий рік були дуже короткі і дуже вимовні: Народний Дім мав 72,000 долярів прибутку та став осередком активности в Громаді в багатьох відношеннях. Кожна добра думка: чи це організація Клюбу так мовити б — „відсталої молоді", себто тих, що ще не належать до одної з існуючих молодечих організацій, чи це оркестра, чи будь-який прояв культурної і громадської активности — все знаходить в Управи Дому повне не тільки зрозуміння але й повну підтримку. Що більше, Український Народний Дім в Джерзі Сиԏі став одним із найбільш популярних місцем зустрічей та імпрез і для інших співгромадян. Розвиваючись і процвітаючи, Народний Дім має великі пляни на майбутнє і вже цього року, крім ряд інших доповнень, додано до статуту окрему постанову, що Народний Дім уділюватиме кожного року стипендії для студіюючої молоді, батьки якої є членами Дому. Велика активність і добра господарка мали повне признання на Загальних Зборах, які не лише дали довіря Управі, але й висловили їй окрему подяку. Народний Дім має тепер 177 членів та ряд зголошень в члени. У зборах, якими проводив ред. А. Драґан, а секретарював п. М. Петришин, взяв участь один із найбільш заслужених для Дому та української справи місцевих громадян, суддя МарсельВаґнер.

● **Представник Цивільної Оборони** просить про призначення $7 800 000 на побудову 7-ох підземних сховищ для 500 осіб в кожному сховищі, які могли б перебути там під час ворожого наїзду та негайно після атаки почати відбудову. Ці сховища мають бути розміщені по різних місцях ЗДА.

УКРАЇНЦІ У ВІЛЬНОМУ СВІТІ

ВАТИКАНСЬКА ПРЕСА Й РАДІО ПРО НАЙМЕНУВАННЯ МИТРОПОЛИТА СЛІПОГО КАРДИНАЛОМ

Рим. — В офіційному повідомленні „Ль'Оссерваторе Романо" з 25-26 січня ц. р. про найменування Папою Павлом VI-им 27 нових кардиналів ВПреосвященний Кир Йосиф Сліпий, „Архиєпископ Львова українців", названий на четвертому місці після 3-х східніх Патріярхів — мелхітів, маронітів і коптів. Як повідомляє Українське Пресове Бюро з Риму, номінація 27 кардиналів, в тому й Митрополита-Ісповідника Йосифа Сліпого, була в римських колах несподіванкою, бо загально думали, що Папа Павло VI найменує кардиналів аж після закінчення Вселенського Собору. Коментатор Ватиканського Радіо заявив у своєму коментарі, що Кир Йосифа Сліпого і Кир Йосифа Берана відзначено гідністю кардиналів за їхню вірність Церкві. Водночас він підкреслив факт найменування Кир Йосифа Сліпого кардиналом разом з трьома східніми патріярхами, зокрема з мелхітським патріярхом Максімосом, дуже заслуженим в обстоюванні обрядової самобутности й індивідуальности східніх Церков. В коментарі стверджено також, що „в екуменічній атмосфері Ватиканського Собору титул кардинала набирає повнішого значення і втрачає своє ексклюзивне латинське, стаючи виявом співучасти східніх католиків в управлінні всією Вселенською Церквою".

ЛІКАР-УКРАЇНЕЦЬ ОДЕРЖАВ 360.000 ДОЛЯРІВ ДОТАЦІЇ

Ваашинґтон. — Д-р Іван Мельник, лікар-українець, ґрадуант Манітобського Університету одержав в нагороду за свої наукові досліди і на їх продовжування дотацію в сумі 360.000 долярів на протяг найближчих п'яти років. Наділила д-ра Івана Мельника цією дотацією Служба Публічного Здоров'я ЗДА, за його працю в ділянці людської ґенетики. Дотація має бути використана для дослідів над хромосомальною аналізою відсталих умово дітей в Дитячому шпиталі в Лос Анджелес. Д-р І. Мельник донедавна працював в Дитячому Шпиталі у Вінніпеґу й минулого року переїхав до Каліфорнії. Народжений у Вінніпеґу, він має тепер 42 роки.

ОЛ. КЛИМКО ЗААНҐАЖОВАНИЙ ЗНОВУ ДЛЯ ДЕКОРАЦІЙНИХ ПРАЦЬ НА СВІТОВІЙ ВИСТАВЦІ

Ню Йорк. — Велика американська компанія „Дженерал Моторс" заанґажувала знову й цього року відомого українського мистця і декоратора Олександра Климка для виконання нових декораційних праць в павільйоні цієї компанії на Світовій Виставці в Ню Йорку. Минулого року Ол. Климко працював над декораціями оперетки Рікарда Роджерса „Я слухав вальс", яка в найближчих тижнях буде поставлена на Бродвею. В літі 1964 р. наш мистець розмалював плафон бальової залі в нюйоркському готелі „Астор".

НАДІЯ СОМКО І СЕРГІЙ МАКАРЕНКО ВЛАШТОВУЮТЬ

ВИСТАВКУ СВОЇХ ПРАЦЬ

Ню Йорк. — В суботу 6 лютого ц. р. відбудеться тут в залях Української Вільної Академії Наук при 206 Вест 100 вул. відкриття виставки малярських праць мистців Надії Сомко та Сергія Макаренка. Обоє вони приїхали недавно до ЗДА з Арґентини і теперішня виставка є вже їхньою другою на терені Ню Йорку. Вступне слово під час відкриття, що почнеться о год. 5-ій вечора, виголосить проф. Дам'ян Горняткевич.

Виставка буде відкрита щоденно до 6-го березня ц. р. від год. 5 до 7 веч., в суботу і неділю від 12 до 7 веч.

НА НАШІЙ, НЕ СВОЇЙ ЗЕМЛІ

(Що пишуть комуністичні газети в Україні)

НАСТУП НА РЕЛІГІЮ

„З кожним роком зростає у нас розмах науково-атеїстичної пропаганди, — пише професор В. Танчер у „Радянській Україні" 27 січня ц. р. Вони подають і статистичні відомості: в 1947 році в Україні прочитано 5.200 лекцій з питань „наукового атеїзму", а вже в 1963 році — 222 тисячі.

Однак це не задовольняє професора, і він пропонує зорганізувати Всеукраїнський заочний університет атеїзму для підготовлення висококваліфікованих атеїстичних кадрів.

ЩЕ ОДНА ЖЕРТВА

У Звенигородці, Черкаської области, — як пишуть „Ізвєстія" з 26 січня ц. р. — на аґітаційному пункті перед земляками виступив Онуфрій Федорович Легкодух, який позаминулого року повернувся „на родіну". „За пів віку життя в ЗДА — пише кореспондент „Ізвєстій" — він ні разу не брав участи у голосуванні . . . Тут уперше в житті братиме участь у виборах".

Що й казати, не абияке щастя припало Онуфрієві Легкодухові віддати свій голос за призачених партією „вибранців народу"

ТАК ЗАПЛЯНОВАНО . . .

Невеселі думки приходять до голови, — пише кореспондент часопису „Робочая газета" (ч. 18) Н. Лісовенко, оглянувши виставку культурнопобутових виробів Донецького „совнархоза". От, наприклад, дитячі велосипеди. Барва — похмура, ручки на керівницях не з пластики, а грубі ґумові, сидіння тверді, ніби зроблені з заліза.

Не принесе радости дитині, — пише далі Н. Лісовенко, — і лялька, вироблена на фабриці „Донецькая ігрушка". В похмурій одежі, незграбна, вона не викличе в дитячій душі почуття гарного.

А ціни? — запитує він далі: подумайте самі, дитяча забавка — ведмедик „Мишко" коштує тридцять карбованців. Кому по кишені така забавка?

Далі Н. Лісовенко розповідає, які препогані, застарілі формою ножі виробляє констянтинівська фабрика. Не так, признається він, як в інших країнах із зменшеними лезами, добре загостреними кінцями та зручними ручками. Чи знають про це констянтинівці? Знають, але важко повірити, що вони відступлять від своєї технології. Чому? Бо так заплановано . . .

ЯК ЖИВУТЬ МАЙБУТНІ МИСТЦІ?

Завітав кореспондент „Радянської Культури" до гуртожитку Одеської мистецької школи та й ділиться своїми враженнями (28 січня ц. р.): „Багатьох учнів, не зважаючи на вже неранній час, застав ще в ліжку. Хоч деякі ще не вмивались, але вже гуртом снідали за брудними, незастеленими столами. Їли, поклавши ковбасу і хліб на газету, сьорбаючи холодний чай. На підлозі — недокурки, сміття . . . А стіни голі."

ЗЕРНО МОКНЕ ПІД ДОЩЕМ І СНІГОМ

На станції Гребінка, Полтавської области, — пише „Радянська Україна" з 29 січня ц. р. — „лежать на землі гори зопрілої кукурудзи. Навіть просушене зерно (понад 300 тонн), накрите про людське око драним брезентом, також мокне під дощем і снігом."

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N. J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918. Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25. — Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N.J. 07303

Три резолюції

Історики американсько - української громади, як і історики американського законодавства, не зможуть проминути небуденного факту: зараз же на початку 89-го Конгресу зголошено в ньому аж три резолюції, що стосуються України й українців: лідер республіканської меншости в Сенаті, сенатор Е. Діркcен з Іллиной зголосив найдалі йдучу, суто політичну резолюцію, яка вимагає відкликання совєтських військ з усіх поневолених Москвою країн, в кордонах СССР, як і з так званих сателітних держав. Далі, конгресмен Деніел Флод, демократ з Пенсилвенії, зголосив резолюцію про створення окремої Комісії у Палаті Репрезентантів для справ поневолених націй задля студіювання відносин в уярмлених Москвою країнах та періодичного звітування про вислідн тих студій перед Палатою. Врешті конгресмен Тадей Дульскі, демократ із стейту Ню Йорку, зголосив резолюцію про створення при Конгресовій Бібліотеці окремого Відділу під назвою Бібліотеки Волі ім. Шевченка, де були б зібрані твори поета в оригіналі й перекладах і різномовна література з шевченкознавства.

В усіх трьох резолюціях яскраво змальовується поневолення України московсько-комуністичним імперіялізмом і перетворення її насправді в колонію Москви, в якій вперто й послідовно проводиться русифікацію та економічну експлуатацію. Всі три резолюції ясно і виразно підкреслюють право України на державну незалежність і висловлюють симпатії українським змаганням до волі, що їх, зокрема, символізує постать Тараса Шевченка. Як бачимо, внескодавцями є члени обох американських партій, з обох Палат Конгресу. Це — наявний доказ, як відомості про Україну, її історію та її актуальні змагання просякають до американської політичної верхівки незалежно від партійного поділу.

На цьому ж місці вже не раз стверджувано, що покищо це успіхи інформаційно - пропаґандивного характеру, бо вони не мають ще безпосереднього впливу на закордонну державну політику. А втім, це успіхи немаловажні, бо вони виявляють щораз ширше коло прихильників української визвольної справи серед впливових американців. Не може бути двох думок, що в цьому величезна заслуга передусім Українського Конґресового Комітету Америки та його голови — професора Лева Добрянського.

Всі ці три конґресові резолюції зголошено в тому тижні, коли відзначувано у Конґресі 47-мі роковини проголошення державної самостійности України. Сталося це не випадково, а пляново, щоб підкреслити прихильний для України характер революцій.

1965 рік почався добре для американсько - української громади. Місцеві громадяни повинні дбати за зв'язок із своїми конґресменами і сенаторами — дякувати тим, що підтримують українські справи і старатися в інших за таку підтримку.

Тривалий пам'ятник

З українських книжкових видань, що появилися на українському еміґраційному ринку, одно із перших місць займає видана наприкінці минулого року Товариством Української Кооперації в Ню Йорку „Історія українського кооперативного руху" д-р Іллі Витановича. Автор цієї монументальної книги, єдиної в цьому роді в українській економічній літературі, присвятив багато труду, заходів і зусиль, щоб зібрати потрібний для написання цієї історії матеріял і щоб дати українському громадянству, зокрема молодим поколінням, широку картину розвитку кооперативного руху в Україні.

Розвиток української кооперації, започаткованої невеликим гуртом захоплених кооперативною ідеєю громадських діячів, був імпозантний. Виростаючи з непомітних починів, українська кооперація добилася незвичайних досягнень і надбань, стала великою, невід'ємною частиною історії українського національного відродження. Без її існування не було б того розмаху, що його мав освітній і господарський розвиток у Галичині, без кооперативного руху не було б, може, й того державно - політичного відродження, що прийшло на східньо-українських землях після 1917-го року.

В умовах московської окупації українська кооперація, як свідомий громадський рух, була поступово й послідовно знищена комуністичним режимом. Те, що совєтська пропаґанда називає тепер кооперацією, є пародією на неї, глумом з кооперативних ідей та досвіду у вільному світі. Тим більша заслуга і автора і видавців цієї історії, які реалізацією її видання поставили тривалий пам'ятник майжеціловіковій праці українських кооператорів, кладучи водночас міцні підстави для майбутнього відродження кооперативної ідеї й руху вже у вільній Українській Державі.

о. М. М. Соловій, ЧСВВ

КАРДИНАЛ ЧИ ПАТРІЯРХ?

(Уваги про гідності Його Еміненції Кардинала Йосифа)

(3)

Гідність Кардинала не виключає якоїбудь вищої церковної влади - юрисдикції. Не є вона єрархічним підвищенням єпархії даного Кардинала, не є зв'язана з тією чи іншою єпархією; вона вигасає із смертю її носія і не передається на наслідника в єпископстві даного Кардинала. Однак, з підвищенням якогось церковного Достойника на Кардинала у певній мірі зростає на повазі й престижі і дана Церква, як теж даний народ. Кардиналам прислуговує титул „Еміненція", що походить ще з часів Папи Урбана VIII (з 1630 р.). Всі Кардинали дістають якусь церкву в Римі, як свій титул осідку.

Українські Кардинали

Україна дотепер мала 3-ох Кардиналів.: Кардинала Ісидора, Кардинала Михайла Левицького та Кардинала Сильвестра Сембратовича.

Кардинал Ісидор осягнув цю — першу в нашій церковній історії номінацію на Кардинала, коли як Київський Митрополит узяв визначну участь у Вселенському Соборі у Фльоренції (1439 р.) і разом з греками підписав акт Унії Сходу із Заходом. Як Кардинал і Леґат Папи він повертається на терени своєї Митрополії: в Україну, Білорусь та Московщину і всюди проголошує об'єднання Церков. Та в Москві проти кардинала Ісидора і проти акту Фльорентійського Собору виступив московський великий князь Василій II. Він приказав вкинути кардинала до тюрми, а своїм єпископам наказав осудити Ісидора як „єретика" і уневажнити акт Фльорентійської Унії (1441 р.). Опісля Ісидорові вдалось втекти з тюрми і переїхати до Риму. Помер він у Римі 1463-го року.

Другим українським Кардиналом був Галицький Митрополит Михайло Левицький (1816 - 1858). Довго, бо понад 40 років, він завідував Галицькою Митрополією і положив великі заслуги для піднесення шкільництва та церковної карности в своїй Митрополії. Номінацію на Кардинала одержав Митрополит М. Левицький на схилі своїх літ, в 1856-му році, від Папи Пія IX.

Третій український Кардинал — Сильвестер Сембратович — був теж Галицьким Митрополитом (1885 - 1898). За його старанням у Львові відбувся Провінційний Собор (1891 р.), якого акти і діяння були затверджені в Римі. Номінацію на Кардинала одержав Митрополит Сильвестер Сембратович від Папи Лева XIII в 1895 році.

І ось тепер, після 70 років від часу номінації останнього українського Кардинала Сембратовича, Апостольська Столиця в дні 25-го січня 1965-го року найменувала нам Кардинала в особі нашого Верховного Архиєпископа і Митрополита Київсько - Галицького, Кир Йосифа Сліпого. Треба сказати, що наше українське суспільство нетерпляче очікувало тієї номінації, головно ж після того, як Митрополит - Ісповідник був несподівано звільнений із совєтської неволі і приїхав до Риму в лютому 1963-го року.

Одначе, в міжчасі — крім надії, що Митрополит - Ісповідник буде Кардиналом — виринула інша справа, а саме, що він стане першим Патріярхом України.

Проєкт Українського Патріярхату

Пропозицію про створення Українського Патріярхату з осідком у Києві підніс на 2-ій Сесії Вселенського Собору у Ватикані сам Митрополит - Ісповідник Йосиф у дні 11-го жовтня 1963 р. Ширші круги українського громадянства були — так би мовити — „заскочені" тією пропозицією, бо про справу Українського Патріярхату в нас писали тільки вужчі кола українських церковних істориків чи знавців канонічного права. Наш ширший загал до тієї справи не прив'язував належної ваги. Щобільше, у нас писали, говорили, а то й „домагались" українського Кардинала! Гідність Кардинала уважалась у нас як найвище відзначення Української Церкви, як свого роду „нагороду" за її страждання під комуністичним режимом, як піднесення престижу нашої переслідуваної Церкви! Навіть траплялись по деяких часописах „філіпіки", вістря яких звертались проти „Ватикану", що, мовляв, трактує нас „по-мачушиному" і „не хоче дати нам Кардинала". Мало хто міряв номінацію Кардинала під кутом добра всієї Української Церкви. Мало хто звертав увагу на те, що гідність Кардинала — це тільки часове і особисте відзначення якогось єрарха Української Церкви, і як таке воно не лишає по собі сталої і тривалої церковної установи!

Інша справа з установою Патріярхату. Патріярхат — це найвища церковна інституція в Церкві. Патріярхат — це не якась особиста чи часова гідність, не титул, але установа з найвищою церковною владою - судовластям. Патріярхат — це церковна „автокефалія", „автономія" або іншими словами — це самобутня, незалежна та самоуправна Церква даного народу, нації і держави в межах Однієї Вселенської Церкви. Тому й не дивниця, що установа Патріярхату для кожного народу, зокрема ж поневоленого чи обезправленого, є висловом і виявом його змагань до самобутности, незалежности і соборности — церковної, національної і навіть політичної. Хто знає історію змагань за Патріярхат серед болгар, сербів, румунів, москалів та українців, і як цим змаганням спротивлялись різні чинники, зрозуміє значення установи Патріярхату.

Не місце тут переповідати довгу історію змагань українського народу за свій Патріярхат, і як наші сусіди та вороги: Візантія, Москва, Польща і Мадярщина противились створенню Українського Патріярхату. Одне треба сказати, що ми, українці, могли вже давно мати свій Патріярхат, якби не ті нещасливі політичні обставини, створені і нашими ворогами і нами самими: через нашу історичну церковну, національну і політичну незгоду.

Та минулого в нашій історії нам не виправити. Йдеться про те, щоб у сучасній добі, серед наших політичних і церковних обставин ми, українці, не втратили доброї нагоди для здійснення історичного права України: мати свого Патріярха.

Які ж є можливості здійснення проєкту Українського Патріярхату, предложеного на Вселенському Соборі нашим Митрополитом - Ісповідником, а тепер уже кардиналом Йосифом?

Патріярх чи Кардинал?

Немає сумніву, що, висуваючи пропозицію створення Українського Патріярхату, Митрополит - Ісповідник мав на думці не якісь свої особисті інтереси чи користі, але виключно добро українського народу й Української Церкви на цілі майбутні сторіччя. І якщо правдивими є вістки - поголоски, що Кардинал Йосиф відмовлявся від пропонованої йому гідности ще за Папи Івана XXIII, то це тільки був би доказ, що він особисте відзначення в формі гідности Кардинала готов був пожертвувати для створення сталої установи Патріярхату, що являється підвищенням у гідності, достоїнстві, авторитеті Української Церкви як такої.

Та, однак, немає ніякої підстави протиставити обидві гідності: Кардинала і Патріярха, принайменше в нашому випадкові. А вже ніяк не мають слушности за собою ті, що кажуть: „Папа йменував Кардиналом нашого Митрополита - Ісповідника, щоб його не найменувати Патріярхом". Такий погляд неправильний, бо — найперше обидві гідності: Патріярха і Кардинала себе не виключають. І хоч вони себе не зумовлюють, то можуть одна одну випереджувати. У нашому випадку так і сталося.

Більше як рік тому, бо 23-го рити.

Більше як рік тому, бо 23 грудня 1963 року, Папа Павло VI через Священну Конґреґацію для Східніх Церков подав офіційно до відома, що Митрополитові Галицькому Кир Йосифові Сліпому прислуговує гідність Верховного Архиєпископа, бо Київсько-Галицька Митрополія мала впродовж історії права Верховної Архиєпископії. І з урядового вияснення, як теж із усіх церковних канонів, що означують церковну владу Верховного Архиєпископа, виходить, що Верховний Архиєпископ — це власне Патріярх, хоч і тим йменням не називається. Значить, що Папа Павло VI, ще заки найменував Митрополита-Ісповідника Йосифа Кардиналом (25-го січня 1965 року), признав за ним гідність Верховного Архиєпископа, що рівний у гідності і церковній владі Патріярхам.

(Кінець буде)

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ПРО НАШУ МОЛОДЬ

В останніх часах заторкувано в „Свободі" багато питань у зв'язку з молоддю. Звернено увагу й на те, що молодь нерадо ходить на національні свята, зокрема на академії. Тому ми провели свого роду експеримент і відсвяткували цьогорічне 22-го січня інакше. Експеримент вдався, і з ним хочу поділитися з читачами.

Нас було десять дівчат — усе пластунки, вісім юначок з гуртка „Незабудьки" і дві старші пластунки з куреня „Шостокрилі". 22-го січня ми влаштували в тутешньому університеті для вимінних студентів вечір, присвячений Україні. Програма тривала одну годину і мала неформальний характер. На початку була коротка доповідь із знімками на екрані. Потім танок та показ зразків народної ноші. А далі зілюстрували ми українськими піснями цілий рік, почавши колядками, щедрівками, веснянками. Програму закінчено українськими грами з тим, що ми заставили виводити їх і наших гостей німців, поляків, індійців . . .

Рівночасно ми влаштували скромну виставку українського народного мистецтва.

На початку імпрези було проголошено, що 22-го січня — день Незалежности України.

Гості були захоплені і вдячні, а ми, розпорошені по залі, в приватних розмовах здобували приятелів для нашої Батьківщини, якої ми ніколи не бачили.

Мотря Грушкевич
Клівленд, Огайо

ПИТАННЯ ДЛЯ ВІДПОВІДІ

Хотілось би почути відповіді на такі запитання:

1) Справа зв'язків з нашим народом на батьківщині. Одні з-поміж нас твердять, що вони мають такі зв'язки підпільним шляхом; другі — що мають зв'язки через листування й принагідне відвідування, як туристи; треті — шукають таких зв'язків за посередництвом офіційних чинників УССР чи аґентур для „культурних зв'язків із українцями за рубежем". Отже, котрі зв'язки для нас є практичними і корисними — зв'язки безпосередньо з народом чи зв'язки із аґентурними колами Москви?

Багато говориться про те, що коли ми не матимемо зв'язків з Україною, тобто з тими делеґаціями, які Москва висилає за кордон, то еміґрація поволі самозліквідується. Алеж за сім десятків років еміґрація не тільки не вмерла, а, навпаки, розрослась до такої величини, з якою навіть державні мужі ЗДА рахуються. Отже, де саме криється небезпека нашого упадку, якщо іґноруватимемо зустрічі із депутатами Верховного Совєту УССР?

3) Багато говориться також про обмін культурою. Якою саме — не знати. Досі большевики намагалися поштою слати різні пропаґандивні пашквілі з доносами до місцевої влади на еміґрантів. Від еміґрантів же жадного друкованого слова не допускають в Україну. Отже, питання: що сталося в українській культурі нового , що большевики могли б нам подарувати за те, щоб ми перестали бути їхніми опонентами?

Минулого року точилися суперечки у зв'язку з відкриттям пам'ятника Шевченкові у Вашингтоні. Москва різними крутими способами поборювала саму справу побудови пам'ятника, а в останній хвилині змінила курс і спеціяльною делеґацією „культурних діячів" хотіла взяти участь в урочистих святкуваннях. Совєтський амбасадор особисто виявив намір взяти в них участь.

Очевидно, що делеґація „культурних діячів" прибула б з канівською землею, квітами, червоним прапором УССР, оркестрою й своєю „інформаційною службою", якби тільки КПШ був її запросив. Питання, в чому прихильники запросин вбачають користь для української визвольної справи, якщо б червоний совєтський прапор був виставлений перед пам'ятником Т. Шевченка на очах цілого світу?

5) Існує УНРада — традиційний український уряд в екзилі. Либонь близько 20 років змагає він за консолідацію партій в одному політичному центрі. Донині цього не досягнено, бо у кожній партії є „щось', що перешкоджає спільно шанувати ідею Петлюри та Коновальця. Недавно ми були свідками, коли окремі діячі із наших роз'єднаних партій сіли за „круглий стіл" разом із депутатами Верховного Совєту УССР, спільно випили, заспівали, а декотрі навіть — розцілувалися. Питання: що є такого магічного у депутатів із УССР, що наших ворогуючих між собою політикусів привело до одного „круглого стола"?

6) Кажуть, що між делеґатами з УССР є ліпші й гірші — чесні люди і аґенти. Оскільки провести лінію розмежування між ними неможливо, то, кажуть, треба їх усіх трактувати як рідних - братів земляків із України. Питання: Якщо нема доцільности робити розмежування між українським народом і тими депутатами - комуністами, що є на службі московських імперіялістів, то хто є тоді нашим ворогом?

7) Треба, кажуть, використовувати „культурний обмін" з метою впливати на комуністів в УССР — вчити їх протиставитись імперіялістичній Москві. Якщо це так, то чому це робиться публічними зборищами, а не через авторитетних чинників підпільним шляхом? Адже ж із взаємного публічно-ярмаркового крику зродиться не політика, а — пшик!

Ф. Федоренко

ПРИКРА НЕТОЧНІСТЬ

У вміщеній в „Свободі" вістці про Загальні збори Канадійського НТШ (ч. 16 з 23 січня ц. р.) трапилась неточність. Пресовим референтом обрано пані інж. Леоніду Вертипорох, а не інж. Леоніда Вертипорох.

Є. Вертипорох

З української преси

СПРАВА ВСІХ УКРАЇНЦІВ

Торонтський український католицький тижневик „Наша Мета", що його головним редактором є Впр. о. Петро Хомин, коментує факт найменування Митрополита - Ісповідника й Верховного Архиєпископа Йосифа Сліпого кардиналом Католицької Церкви такими словами:

„Вістка ця, принесена з Риму на хвилях радія в понеділок, 25 січня 1925, вранці, облетіла летом блискавиці цілий світ, викликуючи неописану радість серед українців, розсіяних по всіх країнах вільного світу, і — зовсім певно — схвилювала такою ж радістю весь Український Нарід у поневоленій Батьківщині. Во ось то Голова кривавo ворогом зліквідованої і далі жорстоко переслідуваної Української Католицької Церкви — Галицький Митрополит Кир Йосиф Сліпий, який — серед жорстоких мук та фізичних і моральних знущань по ворожих в'язницях і концентраційних таборах невільничої праці через 18 літ — стояв невгнуто — як Божий воїн — на сторожі віри Народу і своєю геройською поставою протестував перед цілим світом проти нищення Церкви Християнської України і її національних ідеалів, — був відзначений найвищим достоїнством у Вселенській Христовій Церкві, достоїнством Кардинала.

Відзначаючи цим найвищим достоїнством українського Митрополита, Вселенський Архиєрей Папа Павло VI відзначив тим самим та прославив перед очима всього християнського світу і геройських визнавців Української Церкви та всю поневолену, але нескорену Україну . . .

Наші шанси Української Церкви й Українського Народу у центрі Католицької Церкви, стоять — завдяки мученичому подвигові і геройській поставі Митрополита Йосифа та тих усіх Владик, священиків і вірних Української Церкви, що віддали життя своє чи терплять іще за Бога і за повну, церковну чи національну незалежність України, — дуже високо, як не стояли ніколи досі в нашій історії. Українська Церква дістала нині в особі Митрополита - Ісповідника Кир Йосифа свого Кардинала, а завтра вся Україна може дістати свого Патріярха, найреальніший доказ своєї духової і церковної незалежности. . .

А водночас готовмося до цього великого історичного моменту, всі, не тільки визнавці тієї Церкви, яка в останніх часах так вивищує і прославляє Україну і її Церкву, але й визнавці українських православних Церков, готовмось розумно й достойно, а передусім в національній єдності і взаємній пошані та любові. Це ж справа всієї України і всіх українців без огляду на їх віроісповідну приналежність, це запорука нашого великого майбутнього. -

МАРІЙКА

За тобою чогось тужно
стало мені, Марійко,
в лотоки спогадів
хлинула осіння яса.
Білогрекого місяця
по золотих зарінках
я відвік зустрічаю,
як палець, сам.
Чи слухаєш зараз вітрів
вовкулачу басолю,
що з-за пагорбів легінять
яловi, хай їм грець!
Чи, може, також, як і я,
наодинці з собою
веслами згадок осінь
як море, гребеш!
Ніяк нам тепер не обійтись
без сентиментів:
в лотоки спомнів
хлинула осіння яса.
За один поцілунок
сплачуєм вічну ренту
білогрекому місяцю
і золотим небесам.

ІГОР КАЛИНЕЦЬ
Ходорів

Софія Парфанович

ЯКИЙ МАЄ ЧИ НЕ МАЄ БУТИ З'ЇЗД

(Голос з провінції)

Довкола З'їзду Письменників ведеться полеміка. А може навіть не полеміка, а дискусія. Але її не багато. Як кожна подія: відбулась вона, і швидко забудеться. Її присиплять інші, такі чи не такі події — і ніхто з минулого не витягне науки, не набуде досвіду. Бо так уже буває, що людина тільки з того вчиться, що їй заболить. Але тому, що заболіло нам, тим, що їхали, інколи здалеку, то ми й відзиваємось. Назвімо це голосами провінції. Бо всі, що досі писали на цю тему, були з Нюйоркської Метрополії.

Так, отже, з'їзд відбувся. Влаштували його люди з проводу і так, як, імовірно, вважали за найкраще. Витратили багато енерґії, бо, як то у нас буває, за роботу брались одиниці. Їм і признано честь.

Їм, отим одиницям, уділили абсолюторію і — хоч запевняли, що більше не зможуть — вибрали їх поновно. Так що управа на майбутніх чотири роки майже та сама. І за чотири роки ті самі люди влаштують з'їзд і, правдоподібно, такий самий.

Не думаю, що вони не знають, як влаштовувати з'їзди, як їх проводити. І не вірю, що вони, оті громадяни, виріжуть собі оцей допис, збережуть у течці, і за три з половиною роки видобудуть його, ще раз прочитають і застосують до життя. За той час багато дечого може змінитись не лиш у світі, але й в нашому світочку, і може на наступному літературному вечері читатимуть і співатимуть твори . . . китайські, або ще які інші.

Все ж кортить і нас, з провінції, сказати своє слово. І не слово навздогін минулому, а слово назустріч майбутньому. А саме: як ми уявляємо наступний з'їзд. Може це тільки мрії, може побажання, нездійсненні сподівання. Тож, до речі.

Ми хотіли б просити майбутніх ініціяторів і господарів з'їзду, щоб підготували його акуратно і так добре, щоб ніде не просвічували недошиті чи розпорені шви наче на старому кожусі, що служив, поки служив, а далі став поротися. Часу на підготову аж надто багато: майже цілих чотири роки!

В тому часі, а ще ж як справді заноситиметься на з'їзд, хай постане робочий апарат, що виготує досконало програму, і то кожної частини, кожної подробиці. Хай заздалегідь одержать члени „Слова" листи: зголошуватися для участи в з'їзді до .... оплата від учасника .... (на цілому світі її беруть, бож вона покриває відразу й кошти вечері чи перекуски); далі: до дня .... просимо надіслати твори, що мають бути читані на літературному вечері (не сміють бути довші як на десять хвилин читання); ці твори: (а) наперед прочитає жюрі і дасть свою оцінку б) їх може прийняти або відкинути; (в) хто до дня .... не надішле скрипту, не буде допущений до читання. Приблизно такий текст.

У відповідній хвилині почнеться так підготований з'їзд. І коли він призначений, скажім, на десяту перед полуднем, то він таки почнеться в тій порі. Може бути на яку півгодинки спізнення, але ж не на півдня.

Входять, отже, на залю учасники в святковому настрої, коли час вітаються зі знайомими чи друзями, і вже мирненько сидять у кріслах, бо он і голова, он привіти, он офіційне відкриття з'їзду. А там — доповіді. Не п'ять на ту саму тему, а кожна на іншу. Коли то доповіді, Он же перед нами самі світочі, самі знавці творчого діла! Вони — україністи, вони — професори бувші й сучасні, вони — літературознавці, досвідчені критики, вони й самі письменники. Але й їхні доповіді прочитало перед тим жюрі з такою метою: (а) ознайомитися з матеріялом, хоч би з ідеологічного боку; (б) скоротити, якщо кілька доповідачів виголошують такі самі думки; (в) пристосувати їх до визначеного часу. Так, знову, є на цілому світі. Ми, хоч і з провінції, та буваємо на з'їздах і то навіть американських і помічаємо, як гостро там обмежується час. Прецінь слухачі теж мають обмежену видержливість!

Коли ж то має бути панель, як тепер загально називають дискусію, то варто б проводові піти на один-другий панель в якомунебудь інституті та приглянутись, як то виглядає. Там є голова, що кожного учасника тягне за язик, так би мовити, але знає, чого хоче, і тільки те він від нього дістане. Це на те, щоб коли темою є, скажім, вживання комаховбивчих засобів, хтось не говорив про модерну поезію чи щось інше, що не має зв'язку з наміченою темою. Дискусія змушує й слухача шукати відповідей на питання, які, напевно, приніс він з собою.

У доповідях чи дискусіях ми багато дечого хотіли б довідатися! Ми, широкі маси слухачів, письменників, розкиданих чи може й скупчених в одному місці, але без зв'язків, без творчих лябораторій, без середовища і ґрунту під ногами. Багато-хто, може, лають нас за брак великої літератури, за недостачі нашої прози. Може дехто захоплюється експериментами молодих людей. Добре. Алеж хай ми послухаємо про все те, хай нам дадуть зразки і способи, хай виткнуть наші недомагання. Хай покажуть чи докажуть і хай нас повчать.

І хай нам дадуть можливість дискутувати! На те ми їхали здалеку, на те ждали чотири роки. Мовчазний з'їзд — зразок, мабуть, взятий зі сходу — нас не задовольняє, і ми від'їздимо з почуванням недостачі, терору над душею й словом. Хай на одну тему буде одна доповідь чи одна дискусія, але хай ми матимемо спроможність над сказаним думати й говорити.

Коли є які спірні справи чи події, як от було тепер, не проходити над ними мовчанкою. Таж письменники брали участь в зустрічі з „гістьми", і справа ця наробила доволі шуму і . . . дискутують її всі, а письменники як води в рот набрали. На з'їзді і згадки про те не було! Ми хотіли б послухати про всі ці справи і виробити собі погляд на них. Врешті таке тіло, а ще ж його з'їзд, зобов'язане винести якісь резолюції та подати членам вказівки, виробити тези, яких їм держатися.

Мовчанка — не розв'язання, не поладнання справи. Мала користь, що з'їзд відбувся мовчазно і всі роз'їхались у згоді (щось таке я вичитала в статті одного письменника). Солом'яна то згода, коли всі роти позачинювані! А позачинювані, бо справу потрактовано "per non est". І в тих справах, уже заздалегідь, треба підготови.

Зустріч письменників з публікою, чи т. зв. літературний вечір, треба теж заздалегідь підготовити, про що я згадала вгорі. Мусить бути якесь тіло, що цим займається і добере кількість і якість, врешті усталить точний час, провід, справне діяння мікрофонів і т. д. Не можна мішати літератури з музикою й співами. Кому на з'їзді письменників потрібна музикально-вокальна частина? Для розваги? Алеж публіка, що явилась на цей з'їзд, зацікавлена літературою, інакше її тут і не було б. Коли вона схоче „музикально-вокального" (яка старовина!), піде собі туди, де їй його подадуть. На те непотрібно витрачати час, вечір чи вечори затягаються у безконечність, учасники тратять видержливість і нерви.

Не „перепачковувати" не наші твори. Хай би вони й постали в Україні, на Зеленому Клині чи де там. Тамошні письменники мають доволі нагод читати свої твори там. Чи на їхніх вечорах читається твори наші? Напевно ні! Чи видається там твори еміґраційних письменників? Напевно ні! Але в нас їхні твори друкується і видається, і, коли є бажання, можна влаштувати вечір, присвячений творчості тамошніх письменників. Так і було в різних містах, у різних клюбах. Але на з'їзді еміґраційних письменників, що мають вложити перед публікою й перед самими собою свої твори, „імпортована література", та ще й без участи авторів, не повинна мати місце.

Натомість треба подбати, щоб усі письменницькі угруповання були заступлені на такому з'їзді — з Канади, Мюнхену, Парижу чи де там вони існують. І знову: трактувати їх "per non est" — жадна користь. Заступити їх „імпортованою" літературою ні в якому випадку не вдасться.

Врешті: тіло, що скликає з'їзд, мусить само бути добре зорганізоване, провід зіграний, як кажуть, книги перевірені, вибір нової управи та резолюції заздалегідь підготовані.

Є в нас письменники, є літературознавці, критики, є в нас мозки. Але заступити речевість „культом осіб", як це зробив один письменник — невдала спроба прикрити недостачі сяйвом декількох імен. Вони говорять самі за себе, але ними не можна фірмувати з'їзду з усіми його додатніми й від'ємними сторінками.

УКРАЇНСЬКІ ГРОМАДИ ВІДЗНАЧАЮТЬ РОКОВИНИ 22-го СІЧНЯ

В НОРТ ДАКОТІ

Бісмарк, Н. Д. — Заходами голови філії УККА д-ра Антона Жуковського і місто-голови тієї ж філії Стефана Глебічука підготовано і проведено тут відзначення 47-их Роковин Проголошення Незалежности України.

14-го січня ц. р. губернатор стейту п. Вілям Гай видав проклямацію, назначуючи день 22-го січня Українським Днем Незалежности в стейті Норт Дакота та візвав все населення стейту відзначити цю дату і виказати свої симпатії для Українського Народу на право до Свободи і Незалежности.

В неділю 24-го січня у трьох Українських Церквах відбулися відправи за Україну і наш нарід. Того ж дня радіостація КВОМ надавала нашу співану Службу Божу, а після обіду і вечором надано пів-годинну радіо-авдицію присвячену 47-им Роковинам Незалежности України через три найбільші радіо-стації, які чути в цілім стейті й околиці. Прекрасну промову через ці три радіостації виголосив президент УККА д-р Лев Е. Добрянський з Вашингтону, даючи своїм виступом велику моральну підтримку всій українській громаді в Норт Дакоті.

Д-р Жуковський вислав до всісї американської преси т. зв. „прес реліз" і програму радіо-авдицій. На його інтервенцію пресова агенція „Асошіейтет Пресс" подала коротку статтю про цю подію до всісї американської преси в Норт Дакоті.

Водночас американська преса помістила проклямацію губернатора.

Голова філії УККА вислав також листи до обох сенаторів і конґресменів у Вашингтоні з пригадкою про відзначування цісї річниці в конґресі ЗДА. Вони зі свого боку не тільки взяли участь в урочистім засіданні Сенату і Конґресу ЗДА, але виступили там з відповідними заявами, передаючи до Конґресового Протоколу свої промови в користь України, в яких згадали також про святкування 47-их Роковин Незалежности України в Норт Дакоті.

В РОЧЕСТЕРІ

Свято Державности і Соборности українці м. Рочестеру відзначили величаво й урочисто. 22-го січня о годині 9:30 ранку, на доручення посадника Ф. Лемба вивішено на ратуші міста український національний прапор.

Церемонія підписання декларації про Український День відбулася в 11:30 ранку в залі засідань при масовій участі представників Церков, організацій, товариств і поодиноких осіб.

Члени ПЛАСТУ і СУМА прийшли в уніформах, з прапором і вручили посадникові китицю троянд. Фото-кореспонденти двох телевізійних станцій, офіційний фото-репортер міста прибули, об інформувати Рочестер про день незалежности Української Держави.

О шостій і одинадцятій годині вечора на телевізійних станціях, що працюють на хвилях 10 і 13, показано підписання декларації посадником міста і вивішення українського прапору.

Вечірня газета „Рочестер Таймс Юніон" помістила 21 січня на першій сторінці дуже добру інформацію про те, що „22-го січня, українці Рочестеру будуть св'яткувати день незалежности Української Народної Республіки, яка постала із волі українського народу в 1918 р., і знищена московським комунізмом"...

24-го січня відбулася урочиста академія, присвячена дню відновлення Української Держави. Почесним гостем був конґресмен Ф. Гортон і консул Вілліям Малей. Обидва промовці стверджували, що справедливість у світі переможе і український нарід буде мати свою державу. Консул В. Малей відчитав проклямацію посадника м. Рочестеру про проголошення Українського дня в Рочестері. Обох гостей представляв голова Відділу УККА В. Андрушін.

Кульмінаційною точкою програми було вручення Воєнних Хрестів Заслуги нашим ветеранам, що в днях 22-го січня із зброєю в руках боронили молоду Українську Народну Республіку від навали московських білих і червоних орд. Хрести вручав генерал Самотін. Церемонію вручення нагород проведено добре, по військовому. Хрести Воєнної Заслуги одержали кол. воїни війська Української Народної Республіки: о. Степан Городецький, д-р Лев Рубінґер, проф. Василь Каліницкий, Василь Пилишенко, Дмитро Висоцький, Дмитро Максимів.

Імена вищезгаданих осіб були поміщені в американській пресі, в „Рочестер Демократ і Хронікел", в інформації про українську академію з нагоди Св'ята Державности.

В мистецьку частину програми входили точки: сольоспіви, дует, декламації і виступ чоловічого хору „СУРМА". Виконавці програми були пані: Параня Мілер, Марія Климців, Анна Парута, Маруся Крупа, Марта Мотика і Ліля Мартинець. Хором дириґував інж. Я. Матковський, фортепіяновий супровід виковувала пані А. Сорохтей. Мистецьке оформлення сцени і декорації виконано п. С. Загачевським.

Управа Відділу УККА в Рочестері

ПІСЕННИЙ СКАРБ УКРАЇНИ

Проф. З. Лисько при праці над картотекою свого кодексу (1959 р.)

З приводу появи нового видання „Української Вільної Академії Наук" в ЗДА „Українські народні мелодії", Ню Йорк, 1964, ми провели розмову з автором цісї праці д-ром Зіновієм Лиськом і просили його подати деякі детальніші дані про цей великий твір.

— Поінформуйте, пане професоре, наших читачів, які матеріяли входять у Ваш кодекс?

— Туди входять усі збірники українських народних пісень, що були опубліковані в Україні і поза Україною від 18-го стор. по сьогоднішній день. Крім того пощастило придбати цілу низку рукописних збірок, досі ще не друкованих. Таким чином увійшло в кодекс 11.500 мелодій і їх варіянтів, поділених на 10 об'ємистих томів, з яких перший власне вийшов. В ньому міститься на 576 сторінках перших 1250 пісень.

— Чи багато було позаукраїнських збірників?

— Більше, ніж може хто думає! Згадати б тільки польського етнографа Оскара Кольберґа, що з його праць Польська Академія Наук в Кракові опублікувала 4 об'ємисті томи „Покуття", 1 том „Перемищини". 2 томи „Холмщини" і 1 том „Волині". Лише в останньому знаходиться біля 600 волинських мелодій. Багату спадщину Кольберґа і йому подібних ревіндикуємо нашим кодексом для документації української культури

— Як пощастило вам зібрати таку велику кількість музичних матеріялів?

— Можна б багато оповідати про ті іноді фантастичні дороги, що ними приходилось здобувати рідкісні збірники. Проте ви помилястесь, коли думаєте, що це велика кількість пісень. Порівнюючe це мало. Це тільки пісні, яким пощастило бути записаними. А всі, що співалися і ще співаються по Україні, йдуть у великі сотні тисяч. Та, на жаль, вони ніде не зафіксовані.

— Проте і ці 11.5 тисячі, що появляться на протязі кількох найближчих років, будуть, імовірно найбільшим збірником цього роду в світовій літературі.

— Так, і це буде мати велике значення для престижу української культури.

— А який порядок пісень, яку систему групування ви застосували у Вашому кодексі?

— Популярно пояснити це дуже тяжко. Загально кажучи, в основі цісї системи лежить принцип музичних форм. Згідно з новою музикознавчою методою, групуються разом пісні, що мають таку саму музичну форму, а в рамках кожної форми пісні черґуються за каденціями. Так прийшлося проаналізувати й упорядкувати всі 11.000, перенести в картотеку і вставити кожну у відповідне місце. Звичайно, це була інтенсивна робота довгих десятків років.

— Пробачте, пане професоре, але мені здається, що людині, необізнаній з тонкощами музичних форм, тяжко буде в цій масі знайти потрібну пісню.

— На це лихо призначений цілий один том кодексу, що містить 8 детальних Показників (індексів). Між ними є також показник в азбучному порядку пісенних текстів, що уможливлює знаходити потрібну пісню, коли знаємо тільки її початкові слова. Інший Показник подає територіяльне походження пісень з точним зазначенням повіту й села. Далі йдуть Показники жанрів, ритмів і т. д. Всі ці Показники - індекси значно полегшать працю майбутнім дослідникам, а звичайним користувачам допоможуть не потонути в цьому морю пісенного багатства.

— Як прийшло взагалі до здійснення цього видавництва?

— Реалізація видання „Українських народних мелодій" була справою виключно громадської ініціятиви і наполегливої праці „Видавничого Комітету", що безкорисно і з ентузіязмом поборював усі труднощі видавництва, а українська громада грошовими пожертвами уможливила решту.

— Ваш кодекс, пане професоре, що за 2-3 роки появиться повністю в 10-ти томах, — чого щиро українська громада повинна бажати, — це ж буде репрезентативний твір, об'ємом більший, напр., за „Енциклопедію Українознавства", а й змістом так само важливий для зафіксування української культури. Як думаєте реалізувати видання дальших томів?

— Оскільки знаю, „Видавничий Комітет" розраховує тільки на передплатників. Коли між нашою суспільністю знайдеться зрозуміння для цісї справи, коли знайдуться люди, не тільки на словах захоплені цією ідеєю, а й рішені стати активними реалізаторами, коли передплатниками стануть не тільки вузькі музичні кола, але й ширші верстви людей, зацікавлених ростом української культури взагалі і врешті люди, що з інших аспектів, навіть чисто патріотичних, схочуть допомогти Видавництву передплатою, тоді поява дальших томів забезпечена. На книгарському ринку по крамницях кодексу в продажу не буде. „Вид. Комітет" розіслав значну кількість Проспектів українською і англійською мовами, помістив також оголошення в пресі і на це чекає тепер реакції громадянства. Від кількости передплатників буде залежати дальша доля Видавництва.

— Дякую, пане професоре. Віримо разом з „Вид. Комітетом" і з вами, що коли пощастило побороти перші найтяжчі кроки, справа дійде незабаром до повного здійснення.

ПРЕСОВИЙ ФОНД „СВОБОДИ" І її ВИДАНЬ

На цьому місці друкуємо імена тих ВП. Громадян, що надіслали свою добровільну доплату до передплати та свою пожертву на фонд „Свободи" та її видань: англомовного „Українського Тижневика" і дитячого журналу „Веселка", і потверджуємо з подякою висоту одержаної суми:

СПИСОК ч. 8.

Я. О. В. Кравчук, Парма	$8.00	П. Ярема, Ню Кастл	1.00
Д. Осадчук, Бріджпорт	6.00	Г. Ядощак, Шикаго	1.00
Комітет Ярослав'ян, Торонто	5.00	Д-р В. Білецький, Ґрінвіл	1.00
Д-р В. Розділський, Саскатун	4.00	А. Жидик, Філя.	1.00
М. Борис, Бруклин	3.00	В. Пристайко, Рочестер	1.00
С. Васьків, Рочестер	3.00	Т. Роговський, Бруклин	1.00
Т. Купнер, Джерзі Сити	3.00	В. Савчак, Терівіл	1.00
І. Панчак, Вайн	3.00	Ю. Дутко, Бруклин	1.00
В. Невдич, Ню Йорк	3.00	Г. Черкас, Лорейн	1.00
В. Жовтак, Парма	3.00	Г. Данід, Честер	1.00
Ю. Ватаманюк, Шикаго	3.00	М. Яремчук, Рочестер	1.00
Н. Запухлик, Шикаго	3.00	В. Яворенко, Бофало	1.00
А. Войтків, Вінтрой	3.00	М. Надзяк, Корсаполіс	1.00
Д-р Л. Романовський, Дейтон	3.00	В. Левченко, Мілвокі	1.00
Т. Опарик, Озон Парк	3.00	І. Пилокутний, Рочестер	1.00
І. Пасічник, Рамзей	3.00	С. Салецук, Клівленд	1.00
В. Сломошинський, Вудгейвен	3.00	П. Шимкович, Ню Йорк	1.00
Р. Чоловський, Стоней Крік	3.00	Е. Костюк, Сиракюз	1.00
С. Іванків, Лос Анджелес	3.00	Т. Качмарек, Бруклин	1.00
В. Комарянський, Монтреаль	3.00	І. Запевич, Нюарк	1.00
А. Волошин, Маспет	3.00	М. Мікула, Гарфілд	1.00
П. Гуменюк, Войс Міле	3.00	Н. Голуб, Парма	1.00
М. Виноградник, Ню Йорк	3.00	Н. Моучин, Довер	1.00
І. Чарковський, Торонто	3.00	І. Устіяновський, Гарвей	1.00
А. Яріш, Рочестер	3.00	Т. Кривовіч, Шикаго	1.00
П. Крамар, Гартфорд	2.50	Г. Мисяшин, Спрінґфілд	1.00
Д. Вобелик, Нюарк	2.00	А. Мудрик, Торонто	1.00
Д. Кришталович, Вудбайн	2.00	Л. Шишка, Монтреаль	1.00
М. Завицький, Бофало	2.00	І. Урбан, Вотервліт	1.00
К. Кузьменко, Кліфтон	2.00	А. Мельник, Ню Брітейн	1.00
А. Дутчак, Дітройт	2.00	І. Половчак, Ґарфілд	1.00
А. Валько, Бронкс	2.00	Ф. Капуста, Ню Йорк	1.00
В. Годьо, Філя.	2.00	Д-р А. Ващук, Джерзі Сити	1.00
В. Шуманов, Кампбел	2.00	Т. Руденський, Ст. Кетрінс	1.00
В. Юрків, Ґарфілд	2.00	О. Карпяк-Бенцаль, Мінеаполіс	1.00
В. Комар, Лонг Айланд	2.00	Л. Гречаник, Олбані	1.00
М. Осадчук, Бофало	2.00	Л. Семущак, Ню Йорк	1.00
О. Юрчинський, Рочестер	1.00	С. Фесяк, Гамілтон	1.00
Л. Рол, Бервик	1.00	М. Сакалюк, Арнольд	1.00
С. Микита, Честер	1.00	М. Патронік, Гацель Крест	1.00
Ф. Голод, Рочестер	1.00	А. Завадівський, Філя.	1.00
А. Смішко, Бронкс	1.00	О. Салабай, Дітройт	1.00
В. Ганн, Джерзі Сити	1.00	М. Черлінка, Сан Франціско	1.00
Е. Віллик, Лакдавн	1.00	Д-р А. Процьків, Ром	1.00
		М. Пилипчак, Джерзі Сити	1.00
		М. Срібняк, Клівленд	1.00
		І. Шурс, Джеферзон	.50

ЛЕОНІД БРЕЖНЄВ І МИКОЛА ПОДГОРНИЙ БУЛИ ТАЙКОМ В БУДАПЕШТІ, де перевели три дні на засекречених нарадах з мадярськими комуністичними головачами. Вістку про це оприлюднено в совєтській пресі щойно після їхнього повороту до Москви. Гадають, що московські й мадярські комуністи нараджувались головно про міжнародне комуністичне збіговище, заплановане на 1 березня у Москві, проти якого рішуче виступають китайські комуністи.

З життя української громади в Обурн, Н. Й.

В українській громаді м. Обурн живе 350 родин українського походження, більшість є згуртована при церкві св. Петра і Павла, філії УККА, УНСоюзу, трьох клюбів та інших організацій.

Варта згадати, що ця громада добилася вулиці ім. Т. Шевченка, та брала чисельну участь в відкритті пам'ятника у Вашинґтоні.

Є тут активна суботня школа українознавства, якою проводить Батьківський Комітет під головуванням п. Пінчака, як також й новостворений Клюб Українських Студентів, головою якого є студент Й. Мельник. Під проводом п. С. Стефанова діє новозорганізована філія Організації Оборони Лемківщини.

Заходом оо. душпастирів Осташа та Огірка, будується модерний будинок народної школи.

Активність громади можна зокрема представити фактом того на скільки вдалих імпрез ця громада щорічно організує та щоб відмітити пропам'ятні дати наших визвольних змагань.

Прикладом діяльности громади може послужити відсвяткування п'ятої річниці смерти славної пам'яти Степана Бандери.

Програма почалася в церкві панахидою, а відтак в укр. Нар. Домі „Січ" продовжувано її різною програмою.

Пан Г. Сагик прочитав реферат, а члени ЮСУМА відспівали „Ой у лузі червона калина", та „Видиш брате мій". Вдалою була інсценізація „На могилі борців за волю України"

Відсвятковано тут 46-ті роковини Листопадового Чину.

Вечір відкрив о. В. Осташ, а ферат. Були гарні деклямації. проф. І. Гвозда виголосив ре-

Виконано теж інсценізацію — „Сорок-шість років тому".

Вдало відспівав місцевий хор кілька пісень.

Обурнська громада тепер прикладає багато зусилля, щоб зорганізувати роковини 22 січня.

Кожного року місцевий мейор міста проклямує Український День, що починається із вивішенням українського прапору на ратуші міста. Цього року також плянується відповідну програму через місцеву радієвисильню, як також запросити позамісцеві мистецькі сили, щоб програма Свята проголошення Незалежности і Соборности України відповідала високому рівні, бо намічено запросити визначніших діячів міста і околиці.

І. Гвозда

● **Індійські соціялісти,** які мали дві партії і недавно з'єднались в одну „Об'єднану соціялістичну партію Індії", знову розкололись, коли один з учасників спільного з'їзду натаврував „культ особи" — на адресу лідера другої групи соціялістів.

З ЛИСТІВ МОЛОДІ

З листа до редакції київської „Молоді України" з 19 січня: „Є серед моїх ровесників — правда, небагато — такі, яких не цікавлять „порожні" розваги шкільного життя.

Їх ідеал: дівчатам швидше вийти заміж, хлопцям — краще одягтися, пройтися з симпатичною дівчинкою, а потім не гріх і в чарку зазирнути, все одно після школи — в армію!"... З іншого листа учениці 11-ої кляси — без підпису: „Про що вже можна говорити? Нам навіть рота не дають розкрити у школі. Ми входимо в життя не самостійними людьми, а якимись каліками".

● **У Відні** була впродовж трьох днів відкрита виставка посмертних пам'яток трагічно загинулого американського президента Джана Кеннеді. Впродовж тих трьох днів відвідало виставку 60.000 осіб. Виставка переїхала до Варшави.

З глибоким смутком повідомляємо, що дня 27-го січня 1965 р. по важкій і довгій недузі помер на 63-му році життя

СТЕФАН КРАВС

бувший основник і діяльний член Спортового Клюбу „Дністер", працівник Народної Торговлі в Самборі, бувший член ОУН, активний діяч у громадській роботі у Філядельфії.

Тяжким горем прибиті:
ХРИСТИНА ЕРНА — жінка
ІРИНА І МАРІЯ — доньки
СТЕФАН, мол. — син
ЯРОСЛАВ І ОЛЕНА — брат і братова
МАРІЯ — сестра
МИХАЙЛО — брат

Дня 28-го січня 1965-го року помер у Львові (Зах. Україна), знаний український письменник і громадський діяч, бувший директор Академічної Гімназії у Львові, бувший професор Державного Університету ім. Івана Франка у Львові

Д-р ДЕНИС ЛУКІЯНОВИЧ

СИНИ й РОДИНА

В ШОСТУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ моєї Незабутньої МАТЕРІ

бл. п. Олександри з Ліницьких МАРКОВИЧ

був. артистки ЛАВРОВСЬКОЇ

буде відправлена

ПАНАХИДА

в НЕДІЛЮ, 7 ЛЮТОГО 1965 р. о год. 12:45 по пол.
в Катедральному Храмі Непор. Зачаття Преч. Діви Марії
816 N. Franklin вул. у Філядельфії.
До участи в Панахиді сердечно запрошує:
Приятелів, Артистів, Учнів та Знайомих
Проф. ЗОЯ МАРКОВИЧ — донька

Замість квітів на свіжу могилу
бл. п. СОФРОНА ФЕДІВА і
бл. п. КОНСТАНТИНИ ШЛЕМКЕВИЧ
складає 25.00 долярів
на потреби Державного Центру Української Народної Республіки
Т-ВО ПРИХИЛЬНИКІВ УНР м. Нюарку, Н. Дж.

Ділимося сумною вісткою, що 13-го січня 1965 р. у Львові, Україна, упокоївся в Бозі на 72-му році життя наш Найдорожчий

МУЖ, БАТЬКО, ДІДУСЬ І БРАТ

о. Дек. ІВАН КЛЮФАС

В глибокому смутку:

ЯРОСЛАВА — дружина в Україні
ЛІДА з Рідною — дочка в Україні
ОЛЕКСАНДЕР і ЛІДА КЛЮФАСИ з дітьми в Торонті, Канада
ОРЕСТ і ОРЕСТА КЛЮФАСИ зі сином в Шикаго
МИКОЛА КЛЮФАС — брат в Торонті, Канада

Мирон С. Куропась

„ДЕ Є НАША МОЛОДЬ? КІНЕЦЬ ПЕРШОЇ РУНДИ"

(1)

Проминуло вже багато місяців від часу, коли моя стаття „Де є наша молодь: відповідь і заклик до дискусії" появилась на сторінках „Свободи". Багато написано про цю статтю так у „Свободі", як і в інших українських часописах. Прийшов час відповісти особам, які взяли участь в цій дискусії у „Свободі".

Чого я пробував досягти своєю статтею?

Перш за все, я надіявся вияснити нашу проблему. Я вважаю, що питання „де є наша молодь" само по собі не суттєве. Ми знаємо, де є наша молодь, і на це питання я дав відповідь у своїй статті. На мою думку, ми повинні поставити три інші, суттєвіші питання: (1) Чого ми хочемо від нашої молоді? Або, сказати б іншими словами, що означає бути українцем в Північній Америці, у практичній дії? Яких критеріїв ми маємо вжити, щоб вирішити, коли наша молодь є ще українська, або, як висловився один з критиків, коли вона відпадає; (2) В обличчі нашого теперішнього оточення (не як ми про нього думаємо або як ми хотіли б його мати, але так, як воно в дійсності виглядає) чого можемо розумно очікувати від нашої молоді? (3) Коли ж ми вже вирішили, чого чекати від нашої молоді, або чого можемо з деякими підставами сподіватись, що треба нам зробити, щоб реалізувати наші надії?

Другою ціллю моєї статті було відповісти частинно на повищі питання шляхом знайдення показників, що вказали б нам, проти чого ми стоїмо, коли дискутуємо майбутнє виховання нашої молоді, і які мали б бути наші прийдешні заходи.

Розглядаючи питання перше „Чого ми хочемо від нашої молоді", я написав, що ми мусимо вирішити, чи бажаємо, щоб наші діти просто і звичайно були українцями чи американцями українського походження. Я також піддав думку, що тому, що мало з нас мають ясне поняття, що таке бути українцем у Північній Америці і що це в дійсності означає, ми не знаємо цілей, до яких змагати. А не маючи визначених цілей, ми йдемо з дня на день, висуваючи бічні питання, як ось відбудування українознавчих шкіл, членство в українських молодечих організаціях і таке інше, як цілей самих для себе. Наслідок такий, що ми дуже часто знаходимо дітей, які колись належали до українських молодечих організацій або регулярно відвідували школу українознавства, але тепер мало мають спільного з українством. Деякі навіть — при чому їх кількість зростає — дивляться з погордою на своє українське минуле і з неохотою признаються до свого національного походження.

Розглядаючи питання число 2 „В обличчі нашого теперішнього оточення, чого можемо розумно чекати від нашої молоді", я назвав деякі від'ємні аспекти нашого теперішнього північноамериканського оточення. Я назвав — по американському боці негативні аспекти добробуту, прагматизму й колективізму, як сил, що зростають у своєму впливі на нашу молодь. Я не видумав цих впливів (я задокументував мої спостереження авторитетними джерелами) і не підтримую їх (як деякі мої критики стараються втовкмачити людям). Це — реальні, щоденні аспекти американського русла, з якими нам треба запізнатися, якщо ми хочемо будь-коли зрозуміти нашу молодь та її проблеми — у зусиллі здобути вплив на її поведінку.

Про ці впливи читаємо в американських журналах, часописах і книжках та їх дискутують численні американські провідники, останнім часом Беррі Голдвотер і Дж. Едгар Гувер.

Та я казав не тільки про американську сцену, — я показав також українську сторінку медалі, бо вона теж має свій вплив на нашу молодь. Поміж негативними аспектами нашого українського середовища я згадав про такі речі, як відкрито антиамериканські учителі і молодечі провідники, внутрішні непорозуміння, дрібні міжпартійні тертя, брак співпраці в численних наших організаціях, коротко — про наші труднощі у створенні прикладу, гідного для наслідування нашою молоддю.

В обличчі цих негативних впливів, і американських і українських, я прийшов до висновку, що в дійсності ми не можемо від нашої молоді очікувати надто багато, зокрема, якщо ці впливи триватимуть. Я ніколи не казав (як закидають мені критики), що я бажаю обнизити рівень нашої молоді. Навпаки, я стверджував, що коли ми хочемо нашу молодь затримати при нас, ми мусимо піднести наш рівень. Ми мусимо навчитись толеранції і вийти понад теперішній позем нашого напівізоляціонізму в політичних справах та пересічности в культурницькій ділянці. Наша молодь просто не захоплюється нашим теперішнім рівнем. Бувши ідеалістами в серцях і циніками в думках, вона хотіла б побачити щось краще.

Наприкінці, розглядаючи питання „Що треба нам зробити", я пропонував акультурацію, замість повної асиміляції (коли наша молодь цілковито заперечує своє національне походження) або антиасиміляції (коли наша молодь змушена сприйняти всі аспекти українства, як ціль саму для себе). На жаль, через похибку перекладача, „акультурації" замінилась у „відкультурення". Хоч цей термін був докладно роз'яснений у моїй оригінальній статті, один критик доглянув тільки це одне слово і побудував на ньому більшу частину своєї „дискусії" зі мною. Два критики пішли навіть так далеко, що стверджували нібито я з цим, що хочу позбавити нашу молодь її тисячолітньої української культури! На щастя, не всі прочитали тільки це одне слово. Панна Марта Савчак, наприклад, знайшла у собі стільки зрозуміння, щоб ствердити, що я, правдоподібно, говорив про акультурацію.

(Продовження буде)

Звернення до українського громадянства

З приводу того, що цього 1965 року, один з наших видатних письменників Улас Самчук, зустрічає 60 річницю свого народження і 40 років літературної діяльності, у Торонті (Канада), де живе письменник, за почином головством Президента Наукового Товариства ім. Шевченка, проф. Романа Смаль-Стоцького, під патронатом Української Вільної Академії Наук та Об'єднання Українських Письменників „Слово", утворився громадський комітет до складу якого належать: Інж. Арсен Шумовський — діловий голова, Трохим Ринденко — секретар, Іван Драгомирецький — касир. Члени: Інж. Олександер Бабіченко, д-р Петро Глібовиц, Іван Довгаль, проф. Зенон Зелений, Ольга Лаптута, поет Борис Олександрів, мгр. Ярослав Спольський і Інж. Іван Янішевський.

Завданням комітету — допомогти письменникові в його творчо-видавничих труднощах, зокрема перевидати солідним академічним виданням популярний його твір „Волинь", який вже належить до нашої літературної клясики і який вже давно вичерпаний на книжковому ринку, як також довидати третій том його другої трилогії „Ост".

Дорогі Краяни, Друзі, Читачі! Організації, Підприємства, Установи і Церковні Громади! Ви знаєте труднощі наших письменників на еміграції! Знаєте вагу і значення їх роботи для нашої культури! Зокрема знаєте вагу і значення творчости Уласа Самчука! Закликаємо Вас Помогти Нам — Помогти Йому! Це справа не його особиста, а нас усіх. Майбутність буде нам за це вдячна.

Закликаємо Вас до передплати „Волині", яка за всі три томи виносить лишень 10 долярів з пересилкою. Запішіть Вашу передплату! Організуйте збірні передплати, або збірні добровільні пожертви на ювілейний видавничий фонд! Засилайте списки адрес знаних Вам громадян, на які ми вишлемо наші заклики! З'єднаними зусиллями легко переможемо тяжкі труднощі нашого письменника, авторству якого належать такі твори: трилогія „Волинь" („Куди тече та річка"), „Війна і Революція", „Батько і Син"), романи: „Марія", „Гори говорять", „Кулак", „Юність Василя Шеремета", „Чого не гоїть огонь".

Трилогія „Ост" („Морозів хутір", „Темнота"), збірка новель „Віднайдений Рай", щоденник „П'ять по дванадцятій" і сотні публікацій різних жанрів.

Віримо, що Ви нам поможете!... За що наперед складаємо нашу подяку!

Адреса Громадського Комітету: Jubilee Committee, 429 Glenlake Ave., Toronto 9, Ont., Canada.

За Громадський Комітет Ювілейного Видання Творів Уласа Самчука
Арсен Шумовський — голова
Трохим Ринденко — секретар

Доповіді керівника Пресового Бюра АБН у ЗДА і Канаді

По закінченні Антикомуністичної Конференції в Тайпей, що була 23-30 листопада 1964 р., керівник пресового Бюра АБН, п. мгр. Слава Стецько, вихала на запрошення Асоціяції Вільної Азії з доповіддю до Японії, а тепер відвідала Сан Франсіско, Лос Анжелес, Сан Дієго, Шикаго, Клівленд, Ню Йорк, Торонто, Монтреаль і в Англії Лондон.

З цієї нагоди були організовані зустрічі з українським громадянством, на яких представниця АБН виголосила інформативні доповіді про 10-у Конференцію Антикомуністичної Ліги Азійських Народів і про акції АБН на міжнародному антикомуністичному форумі.

Представниця АБН відбула зустрічі з філіями АФ АБН і АБН. На окрему увагу заслуговує філія АФ АБН в Шикаго, якої головою є словацький представник В. Шаравара, а дуже активним відділом являється український під головуванням Уляни Целевич. Відділ цей зорганізував в час приїзду п. С. Стецько, на 20 листопада відлу імпрезу, на якій, крім референтки з Европи, виступав з доповіддю голова Інституту Американської Стратегії п. К. Овкс та висвітлено антикомуністичний фільм. Вечір закінчено льотерією, на якій зібрано понад 1.000 долярів на цілі ЦК АБН.

За стараннями Я. Блищака відбулася зустріч з хорватами і естонцями в Сан Франсіско, Б. Гірки — зустріч між українськими і литовськими представниками у литовському домі в Лос Анджелес.

У Клівленді, де головою філії АФАБН є козацький представник, інж. І. Безуглов, відбулося, крім інших зустрічей, спільне прийняття представників українських організацій, козаків, балтійців і словаків. Вечорові проводив голова Українського Відділу АФ АБН, д-р. З. Вининцький.

Після доповіді члена ЦК АБН відбулася виміна думок і поглядів. Родина д-ра Д. Фаріон організувала зустріч нашої представниці з українськими лікарями в Клівленді.

У Монтреалі українська громада назагал дуже активна. Керівники Організацій Визвольного Фронту зорганізували там велике віче, було чимало молоді. Того ж самого дня 27, листопада, після доповіді С. Стецько, жіночі організації при СУМ-і і при Лізі Визволення України влаштували спільне прийняття для дальшого обміну думками з гостею з Европи. Вічем і прийняттям провадив керівник АБН у Монтреалі мгр.В. Бренявський. Радієва станція СБС зробила з С. Стецько інтерв'ю для передачі за залізну заслону.

Під час цієї поїздки наша представниця дала ряд інтерв'ю для національної преси: української, литовської (в Шикаго, Лос Анджелес), японської (Сан Франсіско), в тому числі і для „Шикаго Трібюн".

Ніко Накашідзе,
ген. секретар ЦК АБН.

Приклади наслідувати

Адміністрація „Свободи" „Веселки" отримала такого листа від управи Пласт-Прияту Дітройт-Схід з підписами мгр. Олександра Луцького — голови й пані Ольги Ласки — секретаря: „Управа Пласт-Прияту Дітройт-Схід рішила уфундувати передплату на 5 примірників „Веселки" на 1965 рік для Пластової Станиці в Дітройті, щоб дати корисну й присмну розвагу, змогу й обов'язок пластовій молоді, новацтву й юнацтву включити відповідний матеріял з „Веселки" у виховні зайняття гуртків."

А ось лист від дітей Андрійка й Юри Мончак з Монтреалю, Канада: „Дорога „Веселко!" Як минулого року так і цього ми ходили колядувати з вертепом і звіздою і заколядували 122 долярі. З того 100 дол. призначили на фонд Митрополита Кир Йосипа Сліпого, а 22 дол. на пресовий фонд „Веселки".

Минулого року ці самі дітиколядники заколядували на „Веселку" 78 долярів. Якщоб більше таких громадських установ, як Пласт-Прият у Дітройті-Схід і більше дітей як ці два славні колядники з Монтреалю, „Веселка" не мусіла ясніла б довго на еміграційному небі, але прибувало б все нові кольори.

В. Б.

ВІЙСЬКОВА МАЛЯРСЬКА ПРАЦЯ

(З нагоди виставки праць Леоніда Перфецького)

Це мабуть вперше буде влаштована у Філядельфії військова пластунська виставка праць звісного українського баталіста-маляра Леоніда Перфецького.

Філядельфійський Відділ Об'єднання бувших Вояків Українців в Америці віднаває в суботу 6-го лютого 45 ліття Зимового Походу Армії УНР в запілля ворога. З цієї нагоди буде відкрита в неділю 7-го лютого окрема виставка малярських праць Леоніда Перфецького, б. УСС — учасника визвольних змагань з 1917 р. та найвизначнішого нашого баталіста маляра.

Виставлено буде понад 120 праць, з цього головно з життя українських Армій та Дивізії, а решта нариси з пластового життя.

Недавно мав я нагоду оглядати малюнки, поміщені в „Історії України" виданої совєтською Академією Наук, в якій повно малюнків з боїв на Україні в 1917-1945 рр. Не знаю, хто ці малюнки приготовляв, бо вони своїм змістом та історичною правдою такі же як і сам зміст цілої цієї „Історії", себто фальшиві.

Дивно, що стільки в нас малярів, але досі не появилися картини більшого об'єму, хочби таких подій, як: зайняття Львова 1-го листопада 1918 року, здобуття Києва 31-го серпня 1919 р., здобуття Тернополя, — Чортківський прорив, тощо, та інші славні воєнні події найновіших часів.

Чому? Мабуть тому, що наким мистцям не відома найновіша історія України.

Тому велика дяка Відділові ОБВУА у Філядельфії, що він зорганізував таку виставку і маємо надію, що українська публіка відвідає її численно, як теж вислухає доповідь про Зимовий Похід.

Виставка буде відкрита в неділю, 7-го лютого о год. 4-ій по пол. в „Домі Молоді" при 4949 Олд Йорк Ровд. Виставка буде відкрита до 14-го лютого включно в години від 7-ої до 9-ої вечором в будні дні та в суботу і неділю від 12-ої до 6-ї год. по пол.

Може це буде дійсно початком для кращого розуміння державницької думки та завдань збройних сил народу.

В. Г.

Українець винайшов 20 років тому літак із рухомими крилами

Джерзі Сіті. — 21 січня ц. р. редакцію „Свободи" відвідав український винахідник інж. Л. Шавалай, який живе в Ню Маркеті і є власником технічної фірми для виробу і встановлення радарних станцій „Скайвей Констракшен Корпорейшин". Він у 1940-му році, працюючи в технічній частині для війська винайшов і сконструював малої форми літак, який під час лету може складати крила, щоб розвивати ще більшу швидкість. Перед приземленням той літак, відповідаючи на потиск відповідного гудзика, висуває крила і приземлюється вже як і кожний інший. Широта розгорту крил сягає 70 ступенів. Інж. Л. Шавалай посилав проєкт свого винаходу „Авто-плен" до крайової Ради Винахідників, однак звідти ще в 1942 р. одержав листовну відповідь, що такий літак не придатний для військових цілей і взагалі непотрібний.

Але тепер американське летунство вже декілька разів з успіхом випробовувало саме такий літак, „Ф-ІІІ", який пропонував 20 років тому український винахідник, — про що довідуємося також із газети „Кур'єр Ньюз" у Плейнфілд, Ню Джерзі, з 11-го січня 1965 року. Інж. Л. Шавалай приніс до редакції „Свободи" також світлини із своєї моделі літаючого літака з рухомими крилами. Він передав тепер цю справу в руки адвоката.

Літак з рухомими крилами безумовно швидший від звичайного літака, в якого крила під час лету є одночасно і його гальмом.

Організаційні сходини Секції викладачів історії американських середніх шкіл в Клівленді, Огайо

В середу, 10 лютого, о год. 8:30 веч. в приміщенні Інституту Східньо - Європейських Наук при Джан Керол Університеті відбудуться організаційні сходини Секції Викладачів Історії Американських Середніх Шкіл при Науковім Товаристві ім. Т. Шевченка.

На сходинах буде присутній голова Інституту Східньо-Европейських Наук при Джан Керол і Клівлендського Відділу НТШ проф. Пап. В програмі дискусія і оформлення Секції Викладачів Історії при НТШ.

Одним з важних завдань Секції буде пильнувати за історичними неточностями в підручниках, а далі проблема навчання східньо - европейської історії в середніх школах. Крім того Секція пильнувала б справи і потреби допомоги учням в середніх школах, які мають труднощі в з'ясовуванні східньо-европейських проблем.

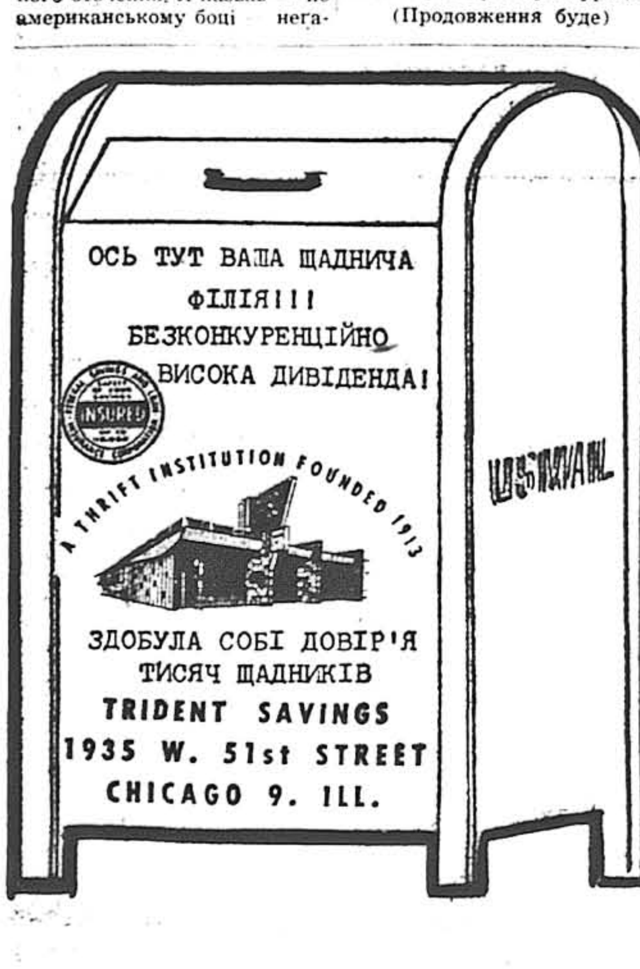
Якщо б Ви ніяк не могли прибути на ці перші сходини, а Ви живете в стейті Огайо, подайте свої завваги і охоту співпраці. Подайте інформації, що Ви викладаєте, і чи маєте деякі труднощі у зв'язку з проблемами Східньої Европи.

За Організаційний Комітет:
Адріян Кармазин
2303 Saratoga Avenue
Cleveland, Ohio 44109
Tel.: 741-1788

УКРАЇНІКА В ЧЕХО-СЛОВАЦЬКОМУ МУЗИЧНОМУ СЛОВНИКУ

Празьке державне музичне видавництво випустило першу книгу енциклопедичного типу праці „Чехо-Словацький музичний словник осіб та установ". У цій праці буде охоплена історія музики чехів і словаків від найдавніших часів до наших днів. Вже в першому томі є чимало згадок про Україну: редактори словника вибрали відомості про чеських і словацьких композиторів, збирачів українського фольклору, які довгий час жили в Україні. Композитора Алоїза Єдлічку названо українським композитором чеського походження, бо майже вся його музика побудована на українській музичній основі. Багато з композиторів тих двох країн довше чи коротше були пов'язані з Україною, зокрема деякі жили довгий час у Галичині й на Буковині. (За „Літературною Україною" з 19 січня)

● Лідер конголійських повстанців Крістоф Гбеньє дістав офіційне визнання збоку Альжиру, як „президент революційного Конга" — як назвав його диктатор Альжиру Ахмед Бен Белла, що гостював його у себе з усіма почестями, як голову держави. Після того свого успіху в Альжирі Гбеньє поїхав з своїм „міністром закордонних справ" Томасом Канзою до Об'єднаної Арабської Республіки.

Збори Відділів Українського Народного Союзу

НЕДІЛЯ, 7-го ЛЮТОГО 1965 р.

СИРАКЮЗИ, Н. Й. Річні загальні збори і місячні збори Т-ва Українська Січ — 39-ий Відд. о год. 3-ій по пол. в залі Укр. Нар. Дому. Порядок заг. зборів: вибір президії, відчитання і прийняття протоколу останніх заг. зборів, звіт Управи і Контр. Комісії, дискусія, вибір Управи і Контрольної Комісії на 1965 р., внески і запити. Якщо на означену годину не явиться відповідне число членів — річні збори відбудуться з одногодинним опізненням без огляду на скількість присутніх членів. Збірка членських вкладок: субота — 7-10 веч., а в неділю — 12-3 год. по пол. Довжних членів проситься про скору заплату. Про численну участь у зборах ввічливо запрошується всіх членів Відділу. — Управа.

Посмертні згадки

АНДРЕЙ ЛЕЩИШИН, довголітній член Т-ва ім. Т. Шевченка — 6 Відд. УНСоюзу в Hastings-on-Hudson, N. Y., помер 13 січня 1965 р. на 83-му році життя. Покійний народився в с. Одрехова, пов. Сянік, Зах. Україна. Був тихої вдачі. Полишив в смутку дружину Анастазію і сина Івана. Похорон відбувся 16 січня 1965 р. з похор. заведення П. Яреми, до церкви св. Володимира в Ню Йорку, а відтак на цвинтар Оливна Гора, Местер, Л. Ай.

Вічна Йому Пам'ять!
Н. Вовк, секр.

ТАРЗАН, ч. 5381. Відбудуться змагання!

Могутній закликав своїх вартових. — Заведіть в'язнів до загородженої площі! Оголосіть змагання!

Нагло чути було звуки барабанів по цілому селі...

І палкий народ швидко стояв на вулицях, щоб побачити ефектні змагання!